

Frodesgade 30, 6700 Esbjerg

Dato 7. september 2016
Sagsid 16/17793

Notat

Muligheder for sejlads med større skibe på Ribe Vesterå end i dag

Hvis der skal skabes mulighed for sejlads på Ribe Vesterå med større skibe end i dag, vil det kræve en større vanddybde. Det vil kræve indgreb, der vil skulle vurderes i forhold til flere problemstillinger, som er beskrevet herunder.

Vanddybde og uddybning

Vandstanden ved Skibbroen i Ribe By er overordnet styret af vandstanden i Ribe Vesterå og Vadehavet. En uddybning af Ribe Vesterå vil føre til at de lave vandstande i Ribe By vil blive hyppigere og endnu lavere.

I tiden siden 1855 er flere af å-slyngerne i Ribe Vesterå blevet afsnøret, og bunden sænket. Det har resulteret i at vandstanden i åen helt ind til Skibbroen i Ribe By er blevet markant lavere. Der er analyseret på data fra perioden efter 1934, hvor gennemskæringerne ved Ribe Holme og Petersholm blev udvidet, og frem til og med digeforstærkningen i 1979/80. Alene i den periode er der sket et vandspejlsfald på 50-55 cm ved Skibbroen i Ribe.

En yderligere uddybning af Ribe Vesterå må forventes at sænke vandstanden yderligere, og giver altså ikke nødvendigvis "mere vand at sejle i".

Endelig vil en evt. uddybning sandsynligvis skulle vedligeholdes med tilbagevendende bekostelige oprensninger til følge.

Kultursvampen

En vandspejls-sænkning i Ribe Vesterå vil kunne påvirke grundvandsstanden under Ribe By, hvor det er væsentligt for dele af den middelalderlige bymidte, at den såkaldte kultursvamp står i forbindelse med grundvandsstanden. Ellers risikerer den at tørre ud, med skader på bygninger til følge. Et af forslagene i den "Kultursvampundersøgelse" som Ribe Amt og Ribe Kommune udarbejdede i 2004 var at hæve vandstanden i Ribe Vesterå ca. 50 cm ud fra et forsigtighedsprincip.

Endelig er det ikke givet, at kajmure og spuns langs Ribe Vesterå, og især Skibbroen, kan tåle at bunden sænkes, uden at der er fare for udskridning.

Fiskepassage gennem Ribe By

Niveauforskellen mellem vandspejlet i Ribe Østerå og Ribe Vesterå er en vigtig parameter for fiskenes mulighed for passage gennem strømløbene i Ribe By, især ved de 3 stemmeværker midt i byen (Frislusen, Midtmøllen og Ydermøllen). En uddybning og sænkning af vandstanden i Ribe Vesterå vil øge niveauforskellen og forringe passagemulighederne.

Miljømæssige bindinger

En uddybning af Ribe Vesterå er en reguleringssag efter vandløbsloven. Forud for et sådant indgreb, skal der foretages en omfattende myndighedsbehandling efter Naturbeskyttelsesloven og Habitatbekendtgørelsen, eftersom Ribe Vesterå er beliggende i habitatområde nr. 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde. Der skal, jf. § 7 i Habitatbekendtgørelsen for projekter i Natura 2000-områder, foretages en vurdering af, om projekter i sig selv eller i forbindelser med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus.

Hvis det vurderes, at et indgreb kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af virkningerne på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Der kan ikke gives dispensation, medmindre det kan afvises at et indgreb kan skade Natura 2000-området. Flod-, bæk- og havlampret og den særligt prioriterede art snæbel er på udpegningsgrundlaget.

Hvordan sikres der så vand til sejlads

Der er siden 1934 sket et vandstandsfall i Ribe By i størrelsesordenen 50-55 cm. Hvis den tidligere vandstand helt eller delvist kan genoprettes, vil det, foruden at bedre muligheden for sejlads, medvirke til at kunne sikre bedre faunapassage (og muligheder for at forbedre dem yderligere), mindske risikoen for kultursvampens udtørring samt være positivt for naturen og de landskabelige værdier. I de vandstandsberegninger, og den dimensionering af Ribe Vesterå, der er lavet i forbindelse med forundersøgelserne i Ribe Marsk-projektet, var det en forudsætning at vandstanden ikke måtte stige, af hensyn til lodsejerne. Hvis den forudsætning ændres, kan vandstanden hæves ved at ændre på åens dimensioner, f.eks. i gennemskæringerne ved å-slyngerne vest for Ribe. Dette anses ikke for en reel løsning.

Konklusion

På baggrund af ovenstående forhold, er det Teknik & Miljø's vurdering, at det vil være yderst tvivlsomt, om der på det foreliggende grundlag vil kunne skabes forhold, således større skibe kan sejle på Ribe Vesterå.